

F. Burgas

Estil Imperi

ESTIL IMPÈRI

Estil Imperi

Epissodi galant en un acte y en vers

PER

JOSEPH BURGAS

Estrenat al Teatre Principal, el dia 1.er de Octubre de 1910.

Inauguració de temporada.

BARCELONA
IMPREMTA DE SALVADOR BONAVÍA

PLASSA DEL Pí, 5

1910

La «Societat d'Autors Espanyols» es l'encarregada de cobrar els drets de representació d'aquesta obra.

Queda fet el dipòsit que marca la llei.

Es propietat.

REPARTIMENT

PERSONATGES

ACTORS

Emma benglois.	30 anys	Sra. Xirgu.
Teresa.	45 »	» Parreño.
Victor Deville.	20 »	Sr. Galceràn.
Leblanc.	50 »	» Capdevila.
Napoleó Bonapart.	35 »	» Nolla.
Regnier.	50 »	» Daroqui.

A PARÍS, L'ANY 1804

ACTE ÚNIC

Salonet íntim a casa de Emma Lenglois. A la dreta, gran porta vidriada que dona al saló de festes. A l'esquerra, un finestral que dona al Parch y una porta que comunica ab altres habitacions y ab una escala secreta. Al fons, darrera d'un cortinatge practicable, se suposará la cambra d'Emma. Un sofà, una *chaise longue*, cònsola ab mirall y ab candelabres encesos; sillóns, cadires, quadros, tot rich y de la època Lluís XVI.

Som al vespre d'un dia de primavera. Al alsarse el teló l'escena restará en una dolsa penombra, com si rebés tant sols claror de les lluminaries del saló de festes.

En el moment d'entrar sigilosament *Teresa*, *Deville* y *Leblanc* per la porta de l'esquerra, s'ohiràn de la part del saló els acorts d'un alegre minuet.

ESCENA PRIMERA

TERESA, DEVILLE y LEBLANC.

TERE. Dansen, ara, 'l minuet.

DEVI. Ah, està de festa
la senyora Emma?

TERE. Si. Estèm de vetllada

LEBL. N'hi ha per estona, creus?

TERE. No, que jo'm pensi.
Tinch fè qu'es el darrer. Mentres l'avisó,
prenguin seyent, si'ls plau.

DEVI. Es que nosaltres,

encara que invitats, com pot comprendre,
no venim pas pel ball... y no voldríem...

TERE. Ja l'entench, ja, senyor...

LEBL. Tú no'ns coneixes?

TERE. Al senyor, no'l coneix... A vos... diable!
el sabater de la senyora!

Se'n va per la dreta.

LEBL. *A Deville.*

Eh? Fixat

els punts que calsa aquí el servey! No temis,
la servent es discreta.

DEVI. Millor...

LEBL. Compta

que s'hi trova sovint ab aquets trànguls!
Per lo que pugui ser, féstela teva.

DEVI. Convé tocarli el cor!... *Fent ab els dits signe de diners.*

LEBL. O lo que sigi

ESCENA II

DEVILLE y LEBLANC

LEBL. Ah, y a més de discreta, obra la gana;
te'n deus havê adonat, eh? Quines formes!
No'n tinch pas de millors a la botiga.

DEVI. Va a gustos, què't diré!...

LEBL. Què? Què li trobes?

D'aquest pà, rosegons? Mal fart!

DEVI. No ..

LEBL. Vaja!

Lleminero! Tú vas per la mestressa!

DEVI. L' hora ha arribat, amich, de confessarho:
no es sols l' amor, no es la passió violenta
que de temps hà m' inspira aquesta dòna
lo que'm dú avuy aquí.

LEBL. Donchs, què?

DEVI. Un refugi

Vinch fugitiu.

LEBL. Què'm dius?

DEVI. Sí.. La conjura
pen Cladudal tramada contra'l cònsul
al fi ha estat descoberta. Els capitostes
ja son tots presoners: Pichgrú, Saint Victor,
Demareill, Polignac, fan nit al temple
y, a la plassa de Gréve, es molt probable

que'ls hi esperi demà la guillotina.

LEBL. Tú hi estàs complicat, donchs?

DEVI. Sí. Suposo

que'l nom tinch a cobert, però si ells parlen,
estich perdut sens remissió.

LEBL. Y què penses

fer, donchs?

DEVI. Si aquesta dòna'm vol, quedarme,
quedarme aquí; aquí, a l'ombra, fins que amaini
la repressió!

LEBL. Y després?

DEVI. Després... com sempre
tornarèm a atia'l foch, el foch del odi
contra'l dèspota astut que va jugar-se
les santes llibertats de nostra terra.
Y si'l'cop va ben dat, ah, jo't prometo
que no restarà un cap bonapartista
damunt l'espatlla que per dret li toca.

LEBL. Els caps ray; a n'a mi poch m'interessen.

Si'ls tallessiu els peus, m'enfadaría,
que minvaría l'art de fer sabates...

Emperò els caps? Els sombreroers que's queixin.

DEVI. Ah, linfàtich Leblanc! Deu te mantingui
l'humor, tant com la vida.

LEBL. Què vols ferhi!

Com que jo, ab tot això de la política. .

Soch del partit que calsa la clientela,

jo .. Els méus parroquiàns, veus? ara criden:

«Que visquin els Borbons!» Molt be! Que Vis-
[quin.

Prò's faràn repicar... qu'ells, com nosaltres,
se'n iràn al calaix, el millor día.

Y ara... parlant formal, tú creus donchs, que
No tens por que't delati? [Emma...

DEVI. No Si estima,

no ho farà pas.

LEBL. Però, y si ho fes? Bah, creume:

entornemse'n a casa No estaríes

bé, a casa?

DEVI. No, amich meu; tú t ns familia;

el disgust fora inmens. lo t'ho agraeixo.

Vas oferirme aculliment y, en cambi,

t'he callat jo el secret: Leblanc, perdónam.

No m'he portat ab tú com mereixíes

LEBL. Bah, bah! No hi pensis més... *Ego te absolvo!*

ESCENA III

DEVILLE, LEBLANC y EMMA

- DEVÍ. Senyora! *Emma vé del saló.*
LEBL. Emma!
EMMA. *Allargant la mà a Leblanc.* He donat una escapada.
LEBL. Te presento o no cal? *A Deville.*
DEVÍ. Com ella vulgui
LEBL. *Presentantlo*
Victor Deville, amich de totes prendes,
llicenciat, doctô en lleys, en medicina...
y donzell de sanch blava.
DEVÍ. Roja!
LEBL. Blava!
DEVÍ. Roja, vos dich.
EMMA. No sou de la noblesa?
LEBL. *A Emma*
Punxeulo y ho veureu.
EMMA. *Rient.* Que'l punxi? Pobre!
DEVÍ. *A Leblanc.*
No m'ha punxat ja prou, al cor?
A Emma. Molt roja.
LEBL. Què me'n diheu?
EMMA. *A Leblanch.* De vista, el coneixia.
LEBL. Y donchs... no em féu fè el ximple ab cerimo-
[nies.
EMMA. *Apropantse a Deville.*
He rebut el present. Mercès vos dono.
DEVÍ. No valia la pena.
EMMA. Com, nó? y forsa.
Present, per cert, ben exquisit, el vostre.
DEVÍ. Ben migrat, heu de dir.
EMMA. No, sens conèixem,
m'heu encertat el gust.
DEVÍ. Me'n felicito.
EMMA. Encertat de debò..
LEBL. No vos estranyi;
de xich-xich que endevina geroglífichs
en Deville!
DEVÍ. Per què ho diheu?
LEBL. Si es tant difícil
atinâ en que a una dama hermosa y jova
li ha de plaure un rich xal de *cachemira*.
EMMA. També teniu rahó... Ab permís. *Cridant.* Teresa!
TERE. Senyora! Soch aquí.
EMMA. Enllesteix y vina.

ESCENA IV

DEVILLE, LEBLANC, EMMA, TERESA

- EMMA. *A Teresa.*
Vès d'atendre als senyors en lo que vulguin.
A Deville.
Permetinme un moment, que despedeixi
als darrers convidats, gent cansonera
que s'adorm pels sillons si no l'esquivo.
- LEBL. Féu, Emma, feu.
- EMMA. Torno al instant.
- DEVI. *Saludant.* Senyora
- LEBL. *Besantli la ma.*
Si no'ns vegessim...
- EMMA. Com?
- LEBL. Jo m'en entorno.
per la porta del Parch. No vuy que'm vegin.
els vostres convidats; qui més qui menos,
té factures pendents ab mi y es llàstima
donarlos un trastorn per fi de festa.
- EMMA. Vos sempre tan graciós.
- LEBL. Vos sempre guapa.
Però, en vostra bellesa, hi tinch, que consti,
també, el meu cop de mà. Les sabatetes
que us fan fer més bufons els peus que us beso.
- EMMA. Jove y galant se m'heu mostrat tothora.
A Deville.
Té un cor qu'es una eterna primavera,
el vostre amich... *Emma se 'n va al saló.*
- LEBL. *A Deville.* Mercès. Jo sempre'm llenso
a n'els peus de les dames. . De passada
observo com estàn de mitjes soles.
- DEVI. Ja ets un bon esparvê!

ESCENA V

DEVILLE, LEBLANC, TERESA.

- TERE. Estich a les ordres...
- LEBL. Sabs lo que penso, amich? *A Devill.*
- DEVI. Què?
- LEBL. Que'm podria

la criada, acompanyar fins la porteta
del parch, per ont havèm entrat suara;
no't sembla?

DEVI. Ben pensat.

LEBL. No es pó. Es prudencia.

Mentrestant, allí, jo, a l'ombra d'ensomni
del altiu y balsàmich eucaliptus,
aprofitant la nit que's brinda hermosa,
faig la cort a la fàmula, ab dolcesa
li obro mon cor y acabare parlantli
d'uns borceguins de pell de cabra. . a veure
si l'engresco, y fem fira.

DEVI. Bona idea.

LEBL. *A Teresa.* Fés el favor, Teresa. Necessito
que'm guihis fins al parch. Tinch por de per-

TERE. Vol dir, senyor Leblanc? [drem.

LEBL. Si acàs, perdemshi
tots dos .

TERE. Quan tingui gust. *Se'n va per l'esquerra.*

LEBL. *A Deville.* Adéu!

Tornant endarrera Rediable!

No hi havia pensat. Encara't guardo
aquells diners. Potsê ara'ls necessitis.

Mira qu'es capritxosa, y pots trobarte...

Si'ls vols, dígaho!

DEVI. Tots, nó. Si per càs, donam
quatre mil franchs.

LEBL. *Trayentse la cartera* No mes? Mira que'ls porto
tots al damunt... té, té, prenlos.

DEVI. No.

LEBL. Quédatels,

té, y la cartera y tot. Sols hi ha factures
y algun paperot vell sense importancia,
que no haig de menester. No'm corren pressa!
Guàrdala, tu. Ademés. tinch por que'm robin.
Passo uns llochs tant deserts, per anâ a casa.
Ja vindré a recullirla un altre dia.

Li entrega la cartera,

DEVI. Com vulguis, donchs.

LEBL. Adéu!

DEVI. Ell t'acompanyi.

LEBL. Què dius?

DEVI. Qu'ell t'acompanyi

LEBL. Qui?

DEVI. Déu, home.

LEBL. Bé.. sí. ell, y la cambrera!

DEVI. Tindrà gracia

que ab tanta y ab tan bona companyia

encara 't perdís .

LEBL.

No! No hi ha cuidado!

*Devill se queda un moment sol plè de frisanca
contemplant els mobles y les parets,*

ESCENA VI

DEVILL y EMMA.

EMMA Vos demano perdó... eh? *Venint del saló.*

DEVI. Estimada amiga...

aquí 'm teniu rendit a vostres plantes,
no a concedir perdó, sinò per rebren
de vostres mans, de vostres ulls dolcissims,
de vostres llavis exquisits.

EMMA. Oh! gracies!

DEVI. De vostres llavis, sí, font de delícies,
convit a la esperansa de una joia
per mi desconeguda, pero certa.

EMMA. Impetuós en extrém.

DEVI. Soch indomable,
pero sincer.

EMMA. Vos crech

DEVI. Cor y fortuna
tinch al present, y com que... perdoneume
l'inmodestia, 'n tindrè per mi de sobres,
ofrena vos en faig. S' accepta?

EMMA. Excéntrich!

Y a cambi de què?

DEVI. A cambi d'alegria,
de joventut, d'amor, de lo que us vessa
de l'ànima, del cos, del gest, de l'aire,
de lo que jo no tinch y avuy desitjo,
de lo que anyora més la meva vida.

EMMA. Dolsos mots saben dirme 'ls vostres llabis.
Tenen sò de vritat. Jo he estat volguda
de molts adoradors, prò que 'm parlessin
ab veu de cor, com vos, ab sencillesa
d'infant, aixis com vos me parléu ara,
la vritat, no recordo...

DEVI. De igual modo,
jo, vell en estimar soch, y en ma vida
he estimat ab el foch que a vós estimo.

EMMA. Pobre! Pobre Devill! Noy ab cor d'home!

Erau encare un nin. que us vaig coneixe
allà, al vostre pais...

DEVI. Prou me 'n recordo,
com si ara fós...

EMMA. La bella Normandia!

DEVI. Terra de fè y d'amor...

EMMA. Y de grans hèroes!

DEVI. Llinatge de valents y de poetes

EMMA. Vostres pares son vius?

DEVI. Ell morí a Londres,
emigrat, fugitiu. Ella, la mare,
viu encare, a Rouen... trista, sens altre
consol que'l fill... y ausent

EMMA. Si que... pobreta,
com dèu haver solert tots aquets dies
de repressió!

DEVI. Està clar, com que no ignora
qu'estich sol a París!

EMMA. Per temporada?...

DEVI. Pel temps que vós volgueu.

EMMA. Es molt prometre!
¿que ja sabeu si vos plauràn, la casa
y el tracte que us darèm?

DEVI. Si'm plauràn? Forsa!
El tracte diheu? sou vós qui ha de donàrmel?
No'm cambio ab cap rey del mon! La casa?
Altre confort no vuy, si hi sou a dintre!
Encantadora llar! Ideal refugi!
Un niu d'enamorats!

EMMA. No tant!

DEVI. Esplèndit,
pel poch que he vist!

EMMA. Si no heu vist rès, encara.

DEVI. Vos veig a vos? Ja es tot!

EMMA. Galanteria!

DEVI. No! Franquesa que'm prench.

EMMA. Deixeu que us
els honors de la casa. Permeteume [fassi
que us ensenyi la gran sala de festes,
qu'es lo millor que hi ha... Veureu un quadro,
veritable obra d'art... *Anantsen cap al saló*

DEVI. No hi entench massa.

EMMA. Però tindreu bon gust?

DEVI. No sé. Us' adoro...

*Ell li ha ofert el bras. Ella inclina el cap abando-
nantshi. Entren al saló.*

ESCENA VII

TERESA

Surt de l'esquerra y es dirigeix al saló.

TERE. Pobre senyor Leblanc, si no s'amaga,
l'atrapava en Regnier, prenentme mides!
Y en quina posició! *Cridant a Emma.*
Pst! Senyora Emma!

ESCENA VIII

TERESA, EMMA y REGNIER

EMMA. Qui hi ha?
TERE. El senyor Regnier.
EMMA. Què vol?
TERE. Ho ignoro.
Pregunta per vostè.
EMMA. Per mí? Que passi.
Teresa se'n va per l'esquerra.
REG. Senyora.
EMMA. Hola, Regnier.
REG. Vinch a advertirvos
que dintre breus instants, Bonapart, cònsul
primer de la nació, us farà la gràcia
d'honar vostres salóns..
EMMA. Còm? Sa Excelencia?
Avuy, precisament?
REG. No l'esperavau?
EMMA. No, a fè! No l'esperava, no.
REG. Psé. Ell sempre
de trascantó! No li sabeu el gènit?
Es el séu tarannà donar sorpreses.
EMMA. No tém anar pel mon, haventhi noves
de un crim d'alta traició?
REG. Si... bé hi ha indicis...
Més, atany a mi, això .. Ja he deixat guardes
vigilant el palau.
EMMA. A casa meva?
REG. La previsió, senyora, no es de massa,
y menys avuy, ab els mals vents que corren;
vos mateixa ho heu dit: s'ha d'anà ab compte

El complot frascasat, ara es quan temo
vils repressalies contra'l cònsul.

EMMA. Ara?

Un atentat?

REG. Qui sab! Prò ells que ho intentin;
no faràn sinó honor a sa Excelencia.
sota sos peus la Fransa ha d'estremirse,
molt aviat, molt aviat.

EMMA. El cop s'apropa?

REG. Sí.

EMMA. Serà Emperador?

REG. Si Déu hi ajuda.

Y així sent, com que vós heu de guanyarhi;
per endevant, senyora, us felicito.

EMMA. *Mi j'rient.*

Y a vós, us deuràn fer... potser ministre?

REG. No aspiro a tant, senyora. M'accontento
ab ser avuy, demà, tothora y sempre
un humil servidor de la hermosura
vostra. *Reverencia*

EMMA. Galant Regnier, mercès.

REP. *Retirantse.* Fins ara.

S'en va per l'esquerra.

ESCENA IX

EMMA y DEVILLE

DEVI. *Sortint del saló.*

Verament encantat. Tot, tot demostra
l'existencia d'una ànima d'artista
d'un refinat bon gust de primpceseta.

EMMA. (Oh, dissort meva!) Amich Devill...

DEVI. Ma vida...

EMMA. Més que d'amich jo us puch tractar desd'ara;
vós ab mi, us heu portat galant, esplendit,
just es que jo, ara, ab vós sia sincera.

DEVI. Quin sentit volèu dâ a vostres paraules?
Me posèu intranquil... Què us passa, amiga?

EMMA. Ningú nostra amistat ha de interrompre...
més .. cal que sapiguèu que bé podria
donarse'l càs de que 's torbés, de sopte,
el goig que abdós sentim...

DEVI. Còm?

EMMA. No sè. . Espero

- que aquesta nit la passarèm tranquila.
- DEVI. Què significa tot això? No atino.
Si soch inoportú, ben clar digueumho.
Pensèu que heu sigut vos qui ha dat la cita.
- EMMA. Sí... Es el cas que en 'questa hora, algunes
[vetlles,
tinch l'alt honor de rebre un personatge...
un personatge gran...
- DEVI. Y us ho callavau?
- EMMA. Que'm distingeix ab sa amistat.
- DEVI. Bravíssim!
Y qui es ell?
- EMMA. Bonapart
- DEVI. *Afectat.* Còm? Ell? El cònsul
Napoleó Bonapart?
- EMMA. El mateix
- DEVI. Emma!
- EMMA. Si vingués, que no ho crech, es clà...'m veuria
obligada a invitarvos que us dignessiu
passà al saló altre cop . per una estona.
- DEVI. Senyora... la vritat, jo, a sapiguerho...
- EMMA. Ja us he dit que això passa devegades
No sempre
- DEVI. Es que en tal cas... lo millor fora...
- EMMA. Avuy, no'n tinch la mínima sospita.
Pero he cregut prudent el prevenirvos.
*Pausa. Ell s'ha assegut en un silló, malhumorat.
Ella va per darrera, ab manyagaría.*
Engelosit? De què? D'ell? De una farsa
d'amor que represento? Ah!

ESCENA X

EMMA, DEVILLE y TERESA.

- TERE. *Sortint per l'esquerra,* Sa Excelencia
el Cònsul Bonapart, es a la porta
qu'està descavalcant.
- DEVI. (Deu me l'envía!)
- EMMA. Mil excuses, doctor. Rès heu de temer.
Soch ben lliure en ma casa. Ho soch tant, quasi,
com en mon cor, ahont ningú governa.
En rès que a mi pertany, del cos o l'ànima
no ha de manà ell, avuy... Vos ho prometo.
Pero... ja compendreu...

DEVI. Si, me'n faig càrrech.
Es el Cònsul primer! L'amo de Fransa!
Amo y senyor de vides y de hisendes...

EMMA De vides, potser sí; de cors en vida...
Trobaríau prudent, negarme a rèbrel?
Consultéu la consciencia.. y lo que us dicti.
No vuy de vos comiat... més, retireuvs
entant jo a Bonapart dono audiència
Després soch tota a vos.. ho sentiú? Tota!...
Allà, al fons del saló, prop de l'escala
que dona a n'el jardí, si es necessari,
trobareu lloch per descansar.

DEVI. Vos prego
que, quan menys, no'm fèu llarga l'agonía...

Se'n va al saló.

*Emma s'empolayna davant del mirall, y es posa
indolentment un xal a l'espalla,*

ESCENA XI

EMMA y TERESA.

Teresa surt per l'esquerra.

EMMA. Y el tè?
TERE. S'està arreglant.

*Se'n va, després d'haver alsat el cortinalge pera
que passi Napoleó Bonapart.*

ESCENA XII

EMMA y BONAPART.

BONA. *Entrant per l'esquerra.* Sola?

Tercsa saluda y's retira.

EMMA. Excelencia!

BONA. Còm vos trobeu, amiga?

EMMA. Molt bé. Gracies.

Y el general?

BONA. Bé.

EMMA. *Fingint.* 'M deu una alegrí

ab la vostra visita inesperada .

Vol dí això que la Fransa està segura
que la pau es un fet... que tot reposa,
que rès haveu de temer.

- BONA. *Se treu l'abrich* Cah! ignoscenta!
Estich, segóns Regnier, voltat de monstres,
tots al aguait pera clavarm les urpes..
- EMMA. Y, ab tot, vos atrevíu a eixir de casa?
- BONA. Vuyt dies sense vèureus... massa dies,
en que l perill fos imminent que ho ducto.
- EMMA. La conjura ha fallat?
- BONA. Sembla. A hores d'ara
hi han trenta cómplis detinguts. L'idea
de pagar les denuncies que se'ns fassin
va donant resultats satisfactoris.
A n'el parany del or, ara, com sempre,
els delators hi cahuen com a mosques.
- EMMA. Pero, a pesar d'això, seguirà haventhi
gent predisposta als crims?...
- BONA. Cuasi bé tanta
com n'hi ha de predisposta a descobrirlos.
Ademés jo ja sé que avuy ma testa
fà de blanch del seu odi als envejosos.
- EMMA. Sou un tirà funest, donchs?
- BONA. Funestíssim
si hem de creure als contraris. Tots, blanchs,
realistes, fanàtichs y demòcrates, [rojos
van contra mí ab l'ajuda d'Inglaterra.
- EMMA. Els demagogs, del bras ab els borbònichs?
Com pot ser, Excelencia?
- BONA. Ardits polítichs!
S han acoblat, avuy, per ferme caure;
com ahir, per'alsarme, igual s'uniren.
- EMMA. Volen la vostra vida?
- BONA. A tota costa.
Mes endavant, uns y altres, segóns diuhen
recobraràn de nou sa independencia
pera treures els ulls altra vegada.
Prò jo arreplego'l guant... y a lo que surti;
demanen sanch? donchs, sanch! meva... o dels
[altres.

ESCENA XIII

EMMA, BONAPART y TERESA

TERE. El tè, senyora.

EMMA. Ahont voleu pèndrel, Cònsul?
aquí, o dintre la cambra?

- BONA. Tant m'estimo
EMMA. Esteu trist. Allunyeu negres pressagis!
BONA. Aprop vostre, voleu que no els allunyi?
Si sou per mi, tot joya y alegríá;
si el mal s'oblida a prop de vos! L'enveja
no té ressó en la vostra llar. Tot lo aspre
del regust de la gloria's suavisa
y endolceix per encant a redós vostre
EMMA. Excelencia!
BONA. En dupteu?
EMMA. Oh, nó. Teresa!
TERE. Senyora!
EMMA. No, aquí no, a la meva cambra.
*Teresa porta un dels candelabros a la cambra y
el tè.*
- BONA. Que hermosa esteu, ab aquest xal!
EMMA. Oh, gracias!
Es un present galant que ahir va ferme
un méu admirador.
BONA. Ah, bé!
EMMA. Us agrada?
BONA. Sovint, l'admiració es la precursora
del amor. . eh? -
EMMA. Perdó... No'n tingueu gelos...
Però, callèu! Veyam! Quina ferida
teniu!
BONA. Ahont?
EMMA. Aquí .. al coll ..
BONA. No es estrany, Emma.
Densà que, contra mi, s'armen conjures,
m'afayto sol, y encara no'n soch pràctich!
Emmariu.
- TERE. Quan tinguin gust .. estàn servits.
EMMA. Retírat.
BONA. *A la finestra.*
Això si que es ben digne d'envejarsem!
Un dols idili en una nit dolcíssima!
EMMA. Jugarèm als escachs, Cònsul?
BONA. Disposo
de molt poch temps, avuy
EMMA. L'indispensable
per guanyarme, com sempre, la partida...
BONA. No hi confío.
EMMA. No?
BONA. No.
EMMA. Vos, l'invencible?
BONA. Me sento espès de cap. Soch fortalesa

expugnable.

EMMA. Aixís, donchs..

BONA. Què?

EMMA. *Rihent* Prepareuvos,
perquè avuy la victòria serà meva.

Agafantse al bras d'ella,

BONA. Ser derrotat per vos, no es pas derrota.

Jo vaig sempre del bras ab la fortuna!...

EMMA. No .. que ara aneu del meu *Entran a la cambra.*

BONA. *Galant.* Fortuna inmensa!

ESCENA XIV

TERESA y DEVILLE

Teresa va a guaitar al finestral.

TERE. Què fa'l senyor Leblanc? Prò, còm dimontri!

Encare es sota l'arbre, que m'espera. .

S'hi està per mí . segur! Menos que sigui
per qüestió de remey, que crech que cura,
això d'ensumar flayre de eucaliptus... *Riu.*

Ay, vells verts! *Sent rialles a la cambra.*

Deixam fer la tafanera.

DEVI. Ja es fora? *Avansa cap al fons.*

TERE. No; prènen el tè a la cambra.

Què fa, per mor de Déu. No . no...

DEVI. No temis;

seré prudent.

TERE. L'ha vist? No'l coneixia?

DEVI. May l'havía observat tant de la vora.

TERE. De gentil, no'n té res! Y segóns ella,
d'esplèndit, tampoch gayre . . però . . vaja,
la representació es lo que té mèrit!

Jo soch honrada .. molt .. prò, li confesso,
ab un de rango aixís també hi cauria.

Oy, que fan goig?

EMMA. Teresa! *A dins ab crit ofegat.*

TERE. *A Deville.* No li sembla?

EMMA. Teresa! *De dins més fort.*

TERE. *A Deville* M'ha cridat? Ay, cuyti, amaguis!
Quin compromís, Déu meu! *Deville se 'n va al saló.*

ESCENA XV

TERESA y EMMA

EMMA. *Trayent el cos pel sortinatpe.* Ahont ets, Teresa?
Corre! Vina! Senyor, quina desgracia!

Emma se n'entorna a la cambra. Teresa també hi entra. La escena resta un moment sola, Teresa passa corrents de la cambra al saló. Dins la cambra se sent un zisclé d'Emma, aquesta surt tota esglayada, y 's dirigeix cap a la porta del saló.

ESCENA XVI

EMMA y DEVILLE

EMMA. Devill! Déu méu! Devill Verge santíssima
DEVI. Senyora...

Teresa va del saló a la cambra.

EMMA. Oh, bon doctor .. jo vos ho prego.
Bonapart està mal .. molt mal!

DEVI. De veres?

EMMA. Tot just s'asseya en el sofà, a la cambra,
ha tingut un tropell.

DEVI. Prò, còm?

EMMA. Tot d'una,
ha esdevingut son rostre palidíssim,
me gira els ulls en blanch, pert la paraula,
y cau, desvanescut, damut l'alfombra

DEVI. (Mala fi fés!)

EMMA. Devill. . Per Déu, a casa
no hi ha altre home que vos; correu, salveu-lo
ajudeunos, si us plau

DEVI. Més, jo, cara Emma,
só aquí el menys indicat.

EMMA. Misericordia!

Feuhi lo que poguèu .. Vos ho suplico!
Es el cònsul primer! Féuho per Fransa!

DEVI. Per Fransa . no... Per ella, que no's salvi!

EMMA. Es un home que 's mor. Un home! Feuho,
donchs, per humanitat.

DEVI. Aixís. . encara!

Entra a la cambra.

ESCENA XVII

EMMA, DEVILLE, TERESA y BONAPART

EMMA. Pobra de mi, quin compromís!

DEVI. *A Teresa portant en brassos a Bonapart.* Ajudinme.

EMMA. Passa tu allà, Teresa.

DEVI

Aixís.. aguàntil

Portemlo allà al sofà. Un reactiu... depressa;

L'asseuhen Això serà un colapse. No tindrien

un xich d'èter a mà? Qualsevol cosa

per refrescarli els polsos... lo que sigui.

Pausa. Deville li escolta el cor y li frega'ls braços. Teresa se'n va per l'esquerra.

EMMA. Es greu l'atach? Molt greu?

DEVI.

Podria serho,

perquè interessa'l cor. Més per fortuna,

hi havèm sigut a temps.

EMMA.

Oh, Reyna Santa!

quin compromís per tots, sí se'ns moria!

DEVI.

No'ns hi pensèm.

EMMA.

Que faig?

DEVI.

Si m'heu de creure.

jo enviaría a Malmaison un propi.

Milló es treurel d'aquí

EMMA.

Volèu dí?

DEVI.

Em sembla..

EMMA. (Pero, no podrà ser... La policia...)

DEVI.

El cas es delicat.

EMMA.

Corrent a la porta esquerra. Sí, sí... Teresa! *S'en va.*

ESCENA XVIII

DEVILLE y BONAPART

DEVI Sol aquí ab ell! Ab ell!

Se treu un punyal que du amagat al pit

Amenassantlo. Ah; el misserable!

No, això fora una infamia... una vilesa...

y un compromís inmens per'aquesta dòna!

Vuy el gust de ferirte cara a cara,

quan vagis radiant, entre la escolta,

vessant d'orgull, allà a les Tulleríes:
a plena llum... perquè tothom ho vegi.
Prò, ab l'home, no hi vuy rès. Es a n'el Cònsul,
es al futur Emperadò, a qui reto!
Aqui, ara, ets menys qu'un home com els al-
[tres.
Ets un ningú Un adúlter No, no es l'hora.
Lluny de mi'l ganivet. *Llensa'l punyal.*
Respira, sembla...
sí... retorna a la vida!...

ESCENA XIX

DEVILLE, BONAPART, EMMA y TERESA

EMMA. Què? li passa?
Duhent un frasc.
DEVI. Així sembla .. No, ja no's necessita.
Teresa pren el frasc y el dú a la cònsola.
Aqui'l teniu salvat.
EMMA. Sí?
DEVI. Abans no'm vegi,
em retiro.
EMMA. Al saló?
DEVI. No, al ayre lliure...
No'l vuy aguantar més aquest suplici.
EMMA. No us en aneu, encara. Us podeu pèdre!
DEVI. Tornaré!
EMMA. No! Devill!
DEVI. Es necessari,
ja sabreu el perquè quan sía l'hora.
Se'n va per l'esquerra.

ESCENA XX

BONAPART, EMMA y TERESA

Tota aquesta escena molt pausada.
EMMA. Bonapart .. Què sentiu? Assereneuvos.
No temeu rès! Soch jo! La vostra miga!
Que no'm reconeixeu?
BONA. *Ab veu feble.* Emma!
EMMA. Excelencial! .

- BONA. No'ns trobavam suara en vostra cambra?
EMMA. Si, senyor.
BONA. Sols, els dos?
EMMA. Ab la Teresa,
la servent
BONA. *Duptant recelós.* Voleu dir?
EMMA. Rès heu de temer.
BONA. Si... no... No ha sigut rès.
EMMA. Rès, Excelencia,
un desvaneixement, però... no es cosa
d'alarmarse
TERE. Y es clar.
EMMA. Vritat, que us passa?
BONA. Si, si; ja'm sento bé.
EMMA. Si acàs volguessiu
anà a descansar al llit...
BONA. No es necessari.
Un cobriment de cor... sense importancia.
Com un defalliment. Com una estranya
sensació al pit. Perdía'l mon de vista.
No entench com ha sigut! Si jo'm trobava
perfectament! *Alsantse y respirant ab forsa.*
No es rès!
TERE. *Apart.* Ay, Déu ho vulga!
BONA. Completament tranquil! Y, ho sentiu, Emma?
d'això que m'ha passat... pels claus de Cristo,
no'n diheu rès a ningú!
EMMA. Ni una paraula.
Ho tens entès, Teresa?
TERE. Jo? un sepulcre! *Se'n va.*
BONA. Que no se'n parli més, donchs. Sí; ja'm sento
reaccionat del tot! No hi ha cuydado.
EMMA. Millor? . Val més així!
BONA. Si...
EMMA. Voleu pendre
alguna cosa, Cònsul, si el tè us sembla
que no se us senta bé?...
BONA. Mercès

ESCENA XXI

BONAPART, EMMA y TERESA

- TERE. Senyora ..
EMMA. Quí hi ha?

TERE. El senyor Regniè.
BONA. El méu policia;
TERE. Insistentment demana a sa Excelencia.
EMMA. *A Bonapart*
Si haig de sé inconvenient... Si ab ell, a soles,
havésseu de parlar...
BONA. *A Emma.* No cal. Quedeuvos.
Que passi. *A Teresa.*

ESCENA XXII

BONAPART, EMMA y REGNIER

REG. Ab el permis.
BONA. Endavant.
REG. *Ab misteri y gran esverament.* Cònsul...
BONA. Enllesteix!
REG. Excelencia! Vostra vida
corre imminent perill, y ens aconsella
la prudencia escapar d'aquí ben prompte
EMMA. Què passa?
REG. Ja veureu...
BONA. Què es?
REG. Espereuvos.
Doneume temps de respirar
BONA. *Confirmantlo ab els dos dits.* Camàndula!
Ja us ho tinch dit de sempre. Demaneume
qualsevol cosa, menos temps!
REG. Els vostres
guardies-de-corps han detingut un home
que s'amagava al Parch...
BONA. Què?
EMMA. Còm?
REG. De fixo
que d'aquí dins sortía...
BONA. *A Emma.* Emma...
EMMA. Ho ignoro
BONA. Un home al Parch? De nits? *Se passeja preocupat.*
Y quin aspecte
té aquest home?
REG. No sé... 'm fa mala espina.
BONA. Un conjurat?
REG. Possible.
EMMA. A casa meva?
Oh, no! Això no es pas cert!

- BONA. Veurèm, senyora!
- REG. Això! Ho veurèm!
- BONA. *A Emma.* Als enemich del cònsul
els pert l'indiscreció. Regniè!...
- REG. Excelencia!...
- BONA. Fés que aquest home a ma presència vingui.
Regniè surt.
- EMMA. De mi desconfieu?
- BONA. No.. Més... Digueume...
perquè un dupte m'assalta, ara recordo
vagament perceptible, mitj confosa.
la vèu d'un home, vèu desconeguda,
mentres fa poch instant aquí em trobava
desvanescut, donchs bé, qui era? Què hi feya?
- EMMA. (Oh, Deu mèu! Dèume forses!) Excelencia..
vos confesso mon tort.. sí .. perdonèume...
y perdoneulo a n'ell.
- BONA. Què significa?
- EMMA. Es un antich amich Reminiscencies
de mon primer amor, del mi lor, l'únich.
- BONA. Ah, ja! Vetaqui el *xal* de *cachemira*!
- EMMA. Aquesta nit, senyor, no us esperabem.
Ens heu sorprès l'idili y, es clà, el pobre
s'ha escapat, temorós...
- BONA. Sí, eh?
- EMMA. Us ho juro.
Quan heu sofert l'atach ell en persona
ha vingut diligent a retornarvos.
- BONA. Perquè fuig, donchs, després de la bona obra?
- EMMA. Ha tingut por.
- BONA. De què?
- EMMA. Dels vostres gelos.
- BONA. Així .. us estima?
- EMMA. Sí, perquè negarho?
Pero pensèu que us ha salvat la vida.
Perdó, per mi y per ell!
- BONA. Perdò?

ESCENA XXIII

BONAPART, EMMA, REGNIER y LEBLANC

Entran per l'esquerra portant pres a Leblanc.

- REG. Excelencia!
aquí tenui al presoner.

BONA. *Escapantli el riure.* Uff! Y ara! *Entra Leblanc.*

EMMA. (En Leblanc!)

LEBL. Excelencia!

BONA. Amiga Emma!

no ho hauria dit may; galant capritxo!

Sabater, vell y lleig!

LEBL. Cònsul, mil gracies;

veig que m'heu conegut.

BONA Sí, y us perdono.

A Regnier

No'n curaràs pas may de fer bestieses.

REG. Bé... jo, veurèu ..

BONA. No ho dú escrit a la cara

qu'es sabaté aquest vell? Quina conjura

vols que trami un pegot?

REG. Oh, jo... Excelencia!

BONA. No l'has vist a Saint Clou, cent mil vegades,

quan ve a emprobar calsat o a pendre mides?

Si tothom el coneix! Si desde Cèsar,

el méu cotxer, fins al primer ministre,

tothom se calsa ab ell.

REG. Bé... jo... Excelencia!

ESCENA XXIV

BONAPART, EMMA, REGNIER, LEBLANC y TERESA

TERE. *Entrant per l'esquerra.* Senyor Regnier! Senyor
[Regnier!]

EMMA. Qui hi ha?

TERE. Un guardia

que demana permís pera parlarli

BONA. Ves a veure qué vol.

Regnier s'en va per l'esquerra.

Baix a Leblanc. Te felicito.

LEBL. Ah, molt bé, grans mercès.

A Teresa. (Qu'està de broma!)

BONA. *Baix a Emma.*

Sabater, vell y lleig... Amiga meva

no us puch alabà el gust..

Regnier entra per la dreta, duhent pres a Deville.

ESCENA XXV

BONAPART, EMMA, LEBLANC, BEGNIER, DEVILLE y
TERESA.

- REG. Al Parch acaben
d'agafà aquest altre home:
- BONA. Un altre?
- EMMA. *Apart.* Oh, Verge,
en Devill!
- REG. *A Bonapart.* Ho veyèu? Sí jo ja ho deya!
Un complot, Excelencia! No hi ha dupte!
- BONA. Aquest tan jovenet, serà de fixo.
l'amant de la servent? *Teresa fa moneries de satisfacció.*
- LEBL. *A Bonapart.* Errada, Cònsul.
Es el fadrí major de casa.
- DEVI. *Apart.* (Em salva!)
- LEBL. És el que's cuyda de cobrarme 'ls comptes.
- DEVI. Excelencia! *Fent una reverencia.*
- BONA. Si? bé.
- LEBL. El minyó, Excelencia,
al vení, es que ja's creya aquí trobarhi
al senyor de Regnier, donchs suposavem
que vindria a la festa a acompanyarvos.
- BONA. A trobà a n'en Regnier? Y a quin objecte?
- LEBL. Com que'l vostre intaxable policia
té ab mi, pendent de saldo, una factura...
- BONA. Però es aquest el lloch, l'hora apropòsit
de cobrà un compte?
- LEBL. Oh, bé, segóns quins tipus;
els empaytèm per tot . . y ni aixís paguen.
- REG. Això cal comprobarho!
- BONA. Que'l registrin.
- TERE. (Ay, pobret!) *Regnier registra a Deville.*
- EMMA. (Ara si que'l comprometen!)
- REG. Un plech de documents .
- BONA. Dom, que jo'ls vegi.
Desfent el plech.
- Si, si, efectivament. Diners y comptes
de sabaté. *Estupefacció.*
- LEBL. *A Bonapart.* Ho veyèu?
- REG. *Apart.* (Vaja, y van dugues!)
- BONA. *Entregant un paper dels de la cartera a Regnier.*
Y una factura teva. Al acte, pàgala,

- si no la vols pagà ab la cessantía
TERE. (Quin estornell el sabaté!) *A Emma.*
EMMA. (Una alhaja!.)
REG. *Donant a Leblanc una bossa de diners.*
Teniu, teniu. Ja'l trobarem, e'l cambi.
BONA *A Regnier pels documents.*
Tòrnali tot això. *A Emma.* Mercès vos dono
per lo que heu fet per mi. Més ni un mot, Em-
de lo que aqui ha passat. Puch confiarhi? [ma,
EMMA. A reveure? *Donantli la mà,*
BONA *Va per anàrsen* Qui sab! No us ho prometo.
REG. Senyor! *Fent reverència.*
BONA. *A Regnier.* Ah! sempre tú! que n'ets d'estúpit!
LEBL. Cònsul! *Cridantio*
BONA. *Girantse.* Què vols?
LEBL. Una darrera súplica.
Si sou Emperador . . digneuvos ferme
sabater de la vostre imperial casa.
BONA. Concedit.
LEBL. E'l primer parell de botes
serà per vostre esposa Josefina!
EMMA. *A Bonapart.*
Permetéu, Excelencia, que me'n fassin
un d'igual a ne mi?
BONA. Perquè no?
EMMA. Gracies.
LEBL. Donchs, ja que som aquí, tant se valdria
que'l méu fadrí majó's quedés a pèndreli
la mida, a la...
EMMA. Sí... just.
Leblanc s'enretira unes passes, cap al recó de la dreta.
BONA. *A Regnier.* Passa, ridícol!
Regnier se'n va per l'esquerra.
DEVI. Vol fé'l favor del peu? *A Emma.*
EMMA. *A Deville.* Ben elegantes!
LEBL. Un model especial, de nova forma,
que se'n dirà calsat ESTIL IMPERI.

Emma, s'alsa lleugerament la faldilla, y Deville s'agenoula ab acció de pèndreli la mida de les sabates.

Mentres se diuhen els tres darrers versos, y després de girarse a contemplar a Emma, Bonapart se'n va per la esquerra Teresa li fa pas, reverenciosa, aguantantli el cortinatge. Aixís qu'es fora, Leblanc y Teresa 's miren y esclaten en una mitj ofegada rialla plena d'intenció y picardia,

Obres de Joseph Burgas

La Carn , drama en un acte.	Ptes. 1
Jordi Erin , epissodi dramàtic.	» 0'50
Divagant , monòlech (de P. Pieri	» 0'50
Calvari amunt , quadro dramàtic.	» 1
Peus de plom , monòlech còmich.	» 0'50
La carretera nova , comedia en un acte.	» 1
El ram de la passió , monòlech còmich.	» 0'25
De can Tunis a la Vicaria , diàlech comich.	» 0'25
Les germanetes , caricatura en un acte.	» 1
La mà del home , monòlech comich (Vas- sallo.)	» 0'25
Estil imperi , epissodi galant en un acte.	» 1

Primera Volada.	(Poesíes)	Agotada
Intimes Vulgars.	(»)	»
Vidamor.	(»)	1 pesseta
Fruyt d'amor.	(»)	2 »
El llibre dels petóns.	(»)	0'50 »

LA ESCENA CATALANA

57 OBRES PUBLICADES

	Actes. Rs.			Actes	
Lo Contramestre, <i>drama</i> .	3	8	Les germanetes, <i>caricatura</i> .	1	
Las Euras del Mas, <i>drama</i> .	3	8	La Gloria a casa, <i>comedia</i> .	1	
Las Joyas de la Roser, <i>drama</i> .	3	8	Un cop de telas, <i>didlech</i> .	1	
Lo Ferrer de Tall, <i>drama</i> ..	3	8	Un manresà del any vuit,		
Los Segadors, <i>dra ma</i>	3	8	<i>drama</i> .	3	
Amor telefònic, <i>comedia</i> .	1	4	Perdiu per Garsa, <i>comèdia</i> .	3	
Las claus de Girona, <i>drama</i> ..	3	8	Comedia de comedies, <i>farsa</i> .	1	
El Drach, <i>drama</i> .	1	4	Los pescadors de san Pol, <i>sar-</i>		
Lo monjo negre, <i>drama</i> .	3	8	<i>suela</i>	2	
Permètiml... <i>sainet ltrich</i> .	1	4	La sabateta al balcó, <i>comedia</i> .	2	
Dillúns de sabater, <i>sainet</i> .	1	4	La mà del home, <i>monólech</i> .		
Sota Terra, <i>drama</i> .	3	8	Lo dir de la gent, <i>comedia</i> .	3	
El casament per forsa, <i>com</i> .	1	4	Els dos sargents francesos,		
La nit de Reys, <i>drama</i> .	1	4	<i>drama</i> .	3	
Lo Rector de Vallfogona, <i>dra</i> .	3	8	Porten rès de pago?... <i>vaude-</i>		
La mà de mico, <i>rondalla dra-</i>			<i>ville</i> .	3	
<i>màtica</i>	1	4	El detective Scherlok Holmes,		
Historia de Cristofol Colóm,			<i>comedia dramàtica</i> .	5	
<i>monólech</i> .		2	El Lladre, <i>comedia dramàtica</i> .	3	
La Presenta la, <i>comedia</i> .	3	8	Estil Imperi, <i>episodi galan</i> .	1	
Un Malalt, <i>monólech</i> .		1	La Creu de la Masia, <i>drama</i> .	3	
Calé y Copa, <i>comedia</i> .	1	4	El Magistrat, <i>farsa</i> .	3	
La Banda de Bastardía, <i>drama</i> .	3	8	Miqueta y sa Mare, <i>comedia</i> .	3	
El Ordinari Henschel, <i>drama</i> .	5	8	Ceguera, <i>idili dramàtic</i> .	1	
El Barber de Sevilla, <i>comedia</i> .	4	8	A cor distret, <i>sagetes nov. s,</i>		
Barateria, <i>drama</i> .	2	6	<i>comedia</i> .	3	
El viatge del senyor Pons, <i>co-</i>			L'exministre, <i>drama</i> .	3	
<i>media</i> .	4	8			
O Rey o rès, <i>drama</i> .	3	8			
La Rosa Blanca, <i>drama</i> .	3	8			
La familia Grill, <i>comedia</i> .	1	8			
Un bon home, <i>monólech</i> .		2			
L'apotecari d'Olot <i>comedia</i> .	3	8			
La dèria de don Pau, <i>comedia</i> .	1	4			
De festa major, <i>comedia</i> .	1	4			
Las francesillas, <i>comedia</i> .	3	8			
Vides pariones, <i>drama</i> .	1	4			
L'amich Cirera, <i>comedia</i> .	1	4			
Lo torn del Rey. <i>drama</i> .	3	8			

